

กองทุนการเงินระหว่างประเทศ International Monetary Fund (IMF)

เว็บไซต์ www.imf.org

ที่ตั้ง วอชิงตัน ดี.ซี. สหรัฐฯ

ก่อตั้งเมื่อ 22 ก.ค.2487

สมาชิก 189 ประเทศ

ผู้อำนวยการบริหาร

นาง Kristalina Ivanova Georgieva-Kinova หรือ Kristalina Georgieva นักเศรษฐศาสตร์ชาวบัลแกเรีย ดำรงตำแหน่งเมื่อ 1 ต.ค.2562 (วาระ 5 ปี)

ภารกิจ กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund-IMF) ก่อตั้งเมื่อ 22 ก.ค.2487 เป็นผลจากการประชุม United Nations Monetary and Financial Conference หรือ Bretton Woods Conference ที่เบรตตันวูดส์ สหรัฐฯ มีฐานะเป็นทบวงการชำนัญพิเศษแห่งสหประชาชาติ และมีหน้าที่สนับสนุนความร่วมมือทางการเงินและการค้าระหว่างประเทศให้ขยายตัวอย่างสมดุล เสริมสร้างเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศ จัดตั้งระบบการชำระหนี้ระหว่างประเทศ และให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ประเทศสมาชิกที่ประสบปัญหาด้านการเงิน

IMF จะเผยแพร่รายงานการคาดการณ์อัตราขยายตัวทางเศรษฐกิจระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ ในช่วง เม.ย. และ ต.ค. ของทุกปี พร้อมกับเสนอแนะนโยบายในการบริหาร นโยบายการเงิน และจัดการเศรษฐกิจมหภาค นอกจากนี้ ยังส่งผู้แทนเข้าศึกษาและประเมินเศรษฐกิจแต่ละประเทศในโครงการ Country Surveillance เป็นประจำทุกปี อีกทั้งจัดการประชุมระดับผู้บริหารกับธนาคารโลก

(World Bank-WB) โดยเชิญรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและผู้ว่าการธนาคารกลาง นักวิชาการ ภาคธุรกิจ และภาคประชาสังคม เข้าร่วมประเด็นด้านเศรษฐกิจโลกปีละ 2 ครั้ง คือ ช่วง เม.ย. และ ต.ค.

เมื่อปี 2562 เป็นปีแรกที่ IMF สอดแทรกประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมเข้าสู่แนวทางการดำเนินนโยบายการเงินและการคลัง อีกทั้งจะนำการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเข้าสู่การวิเคราะห์และประเมินตัวเลขการขยายตัวทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ ยังกังวลต่อผลกระทบของเศรษฐกิจโลกจากการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ที่อาจฉุดรั้งเศรษฐกิจโลก และทำให้เศรษฐกิจโลกใช้เวลาหลายปีในการฟื้นตัว จึงเสนอให้แต่ละประเทศปฏิรูปเชิงโครงสร้างเศรษฐกิจ ดำเนินนโยบายการคลังมากกว่าการพึ่งพินโยบายการเงินแบบผ่อนคลาย เนื่องจากนโยบายการเงินที่ผ่อนคลายยาวนานทำให้เกิดความเสี่ยงต่อระบบการเงิน

เมื่อปี 2563 IMF ให้เงินทุนช่วยเหลือให้กับประเทศสมาชิกเพื่อรับมือกับโรค COVID-19 โดยประเทศสมาชิกมีสิทธิเข้าถึงแหล่งเงินทุนผ่าน General Resources Account (GRA) ทั้งนี้ IMF จะพิจารณาให้ความช่วยเหลือแต่ละประเทศแตกต่างกันตามสถานะเศรษฐกิจ อาทิ IMF สนับสนุนเงินทุนให้กับประเทศรายได้ต่ำด้วยอัตราดอกเบี้ย 0% จนถึง มิ.ย.2564 ผ่าน Poverty Reduction and Growth Trust (PRGT) และสนับสนุนเงินทุนให้ประเทศรายได้ต่ำที่ต้องการเงินทุนสำหรับปรับโครงสร้างดุลการชำระเงินเพื่อแก้ไขปัญหาราคาสินค้าผันผวนรุนแรง การเกิดภัยธรรมชาติรุนแรง ตลอดจนเกิดความเปราะบางทางเศรษฐกิจผ่านแหล่งเงินทุน Rapid Financing Instrument (RFI) ซึ่งจนถึงสิ้น ต.ค.2563 IMF ให้เงินช่วยเหลือประเทศสมาชิกเพื่อรับมือกับการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 แล้วมูลค่า 250,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็น 1 ใน 4 ของขีดความสามารถในการช่วยเหลือประเทศสมาชิกที่ IMF มีอยู่

สำหรับปี 2564 IMF ประสบความสำเร็จในการเพิ่มการจัดสรรสิทธิพิเศษถอนเงิน (Special Drawing Rights-SDRs) หรือสินทรัพย์ที่ IMF กำหนดขึ้น และถือเป็นเงินสำรองระหว่างประเทศครั้งใหม่มูลค่าสูงสุดเป็นประวัติการณ์ที่ 650,000 ดอลลาร์สหรัฐ มีผลบังคับใช้เมื่อ ส.ค.2564 โดยจะเป็นสภาพคล่องในระบบเศรษฐกิจโลกด้วยการสนับสนุนทุนสำรองระหว่างประเทศ และช่วยลดภาระหนี้ระดับสูงให้กับสมาชิก อีกทั้งสนับสนุนระบบเศรษฐกิจและเพิ่มขีดความสามารถในการรับมือกับวิกฤต COVID-19 ให้กับสมาชิก โดย IMF ย้ำให้สมาชิกใช้ SDRs ให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีการกำกับดูแลที่เข้มงวดและโปร่งใส ซึ่ง IMF ได้สร้างกรอบการประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจมหภาคของการจัดสรร SDRs ครั้งใหม่ อาทิ การกำกับดูแล การประเมินผลดีต่อการสร้างความยั่งยืนด้านการกู้เงินและภาระหนี้ อีกทั้งมีการทบทวน ติดตามผล และรายงานการใช้ SDRs ทุก 2 ปี

อย่างไรก็ดี The Atlantic Council Think Tank ของสหรัฐฯ ระบุห้วง ส.ค.2564 ว่า รัฐบาลอัฟกานิสถาน เมียนมา และเวเนซุเอลา จะไม่ได้รับการจัดสรร SDRs ดังกล่าว ทำให้มีเพียง 187 ประเทศจาก 190 ประเทศที่ได้รับการจัดสรร เพราะ IMF ระบุสิทธิ SDRs ต่อเวเนซุเอลาเมื่อปี 2562 ส่วนรัฐบาลเมียนมาและอัฟกานิสถาน ยังไม่ได้รับการรับรองสถานะอย่างเป็นทางการจากประชาคมระหว่างประเทศหลังการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองภายในช่วงปี 2564 นอกจากนี้ IMF ยังร่วมกับธนาคารโลก (World Bank-WB) เรียกร้องให้ประเทศเจ้าหนี้ผ่อนปรนการชำระหนี้ต่อประเทศยากจนที่ได้รับผลกระทบจากโรค COVID-19 โดยระบุว่า เป็นวิธีเดียวที่จะทำให้ประเทศเหล่านี้มีเงินทุนเพียงพอในการยับยั้งการแพร่ระบาดของโรค และบรรเทาผลกระทบทางสังคมและเศรษฐกิจ ทั้งนี้ IMF และ WB ได้ร่วมกันออกมาตรการช่วยเหลือด้านเงินทุน

ถูกเงินอย่างต่อเนื่อง ทั้งการให้เปล่าและให้กู้เงิน โดยมุ่งเน้นที่ประเทศกำลังพัฒนาและประเทศตลาดเกิดใหม่ที่ มีหนี้ระดับสูง นอกจากนี้ IMF ยังเรียกร้องให้สมาชิก G-20 ให้ความช่วยเหลือคนจนและกลุ่มที่มีความเปราะบาง ทางเศรษฐกิจ ซึ่งได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ที่รุนแรงกว่ากลุ่มอื่น ๆ รวมทั้ง ช่วยเหลือภาคธุรกิจให้สามารถรักษาระดับการจ้างงานให้ตรงตัวได้

ทุนสำรองระหว่างประเทศทั่วโลก

IMF เผยแพร่ผลสำรวจสัดส่วนทุนสำรองอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศอย่างเป็นทางการ (Currency Composition of Official Foreign Exchange Reserves-COFER) เมื่อ 5 พ.ค.2564 ว่า ทุนสำรองระหว่างประเทศในรูปดอลลาร์สหรัฐที่ธนาคารกลางทั่วโลกถือครองลดต่ำลงเหลือ 59% เมื่อไตรมาส 4/2563 ซึ่งต่ำที่สุดในรอบ 25 ปี เนื่องจากธนาคารกลางทั่วโลกถือครองสกุลเงินอื่น ๆ เพิ่มขึ้นต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2542 เฉพาะอย่างยิ่งสกุลเงินดอลลาร์แคนาดา ดอลลาร์ออสเตรเลีย และเงินหยวนของจีน ที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ตั้งแต่ปี 2552 จนรวมกันอยู่ที่ 9% ของทุนสำรองระหว่างประเทศทั้งหมด ภาวะดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึง บทบาทของดอลลาร์สหรัฐที่ลดลงในระบบเศรษฐกิจโลก ซึ่งหากสัดส่วนถือครองเงินทุนสำรองในรูปดอลลาร์สหรัฐลดต่ำลงมาก อาจกระทบตลาดอัตราแลกเปลี่ยนและตลาดพันธบัตรทั่วโลก

นอกจากนี้ สัดส่วนการถือครองเงินทุนสำรองระหว่างประเทศในรูปดอลลาร์สหรัฐของธนาคารกลางทั่วโลกจะยังลดลงต่อเนื่อง เนื่องจากธนาคารกลางทั่วโลกมีแนวโน้มจะมุ่งกระจายความเสี่ยงค่าเงิน เฉพาะอย่างยิ่ง ธนาคารกลางรัสเซียที่ลดการถือครองดอลลาร์สหรัฐลงอย่างมีนัยสำคัญในช่วงหลายปีที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนมากขึ้นเกี่ยวกับสัดส่วนดังกล่าว แต่ IMF คาดว่า ดอลลาร์สหรัฐ จะยังคงเป็น เงินทุนสำรองระหว่างประเทศที่มากที่สุดในโลกต่อเนื่องในระยะยาว

การให้ความช่วยเหลืออัฟกานิสถานและเมียนมา

สำหรับอัฟกานิสถาน IMF แถลงเมื่อ 18 ส.ค.2564 ว่า อัฟกานิสถานจะไม่สามารถเข้าถึงเงินทุนของ IMF ได้อีกต่อไป รวมถึง SDRs เนื่องจากประชาคมโลกยังไม่มีมติชัดเจนเกี่ยวกับการยอมรับรัฐบาลอัฟกานิสถาน หลังจากกลุ่มตอลิบานเข้าควบคุมประเทศ ทั้งนี้ ความเคลื่อนไหวดังกล่าวของ IMF เกิดขึ้นหลังจากรัฐบาลสหรัฐฯ ประกาศอายัดเงินทุนสำรองของรัฐบาลอัฟกานิสถานที่อยู่ในสหรัฐฯ เพื่อปิดกั้นกลุ่มตอลิบานไม่ให้เข้าถึงเงินทุนดังกล่าว

สำหรับเมียนมา นาย Gerry Rice โฆษก IMF ระบุเมื่อ 3 พ.ย.2564 ว่า IMF ไม่พบหลักฐานและไม่สามารถตรวจสอบได้ว่า รัฐบาลทหารเมียนมาเบิกจ่ายเงินทุนที่ IMF สนับสนุนให้กับเมียนมาตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่ โดย IMF สนับสนุนเงินทุนให้กับเมียนมาเพียงไม่กี่วันก่อนการรัฐประหารเมื่อ 1 ก.พ.2564 จำนวน 372 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อแก้ไขวิกฤตโรค COVID-19 และช่วยเหลือประชาชนเมียนมา เฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเปราะบาง นอกจากนี้ นาย Rice ยังระบุว่า รัฐบาลทหารไม่มีความโปร่งใสเหมือนกับรัฐบาลพลเรือนก่อนหน้านี้

ข้อวิจารณ์ IMF

Wilmer Cutler Pickering Hale and Dorr บริษัทด้านกฎหมายของสหรัฐฯ ที่สืบสวนความผิดปกติของรายงาน Doing Business โดย WB ประจำปี 2561 กล่าวหาเมื่อ ต.ค.2564 ว่า นาง Kristalina

Georgieva ผอ. IMF กดดันให้เจ้าหน้าที่เปลี่ยนแปลงข้อมูลในรายงาน Doing Business ประจำปี 2561 เพื่อปรับอันดับของจีนให้ขึ้นมาอยู่ที่อันดับ 78 จากอันดับ 85 การกระทำดังกล่าวน่าจะเป็นไปเพื่อขอการสนับสนุนเงินทุนจากรัฐบาลจีน อย่างไรก็ตาม นาง Georgieva ปฏิเสธข้อกล่าวหาดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการบริหารของ IMF ยกระดับการสอบสวนนาง Georgieva พร้อมทั้งผู้ตรวจสอบข้อมูลรายอื่น ๆ ทั้งนี้ การกล่าวหาดังกล่าวอาจทำลายชื่อเสียงของ IMF ที่เป็นองค์กรด้านเศรษฐกิจและการเงินระดับโลก

การจัดสรร SDRs เพิ่มเติมสูงสุดเป็นประวัติการณ์เมื่อ ส.ค.2564 ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์จากประชาคมระหว่างประเทศว่า เป็นการจัดสรรตามโควตา ทำให้ประเทศรายได้สูงได้รับการจัดสรร SDRs เป็นสัดส่วนสูง แต่ประเทศรายได้ต่ำได้รับการจัดสรร SDRs ในสัดส่วนน้อย ทั้งที่ประเทศกำลังพัฒนามีความจำเป็นต้องได้รับการจัดสรร SDRs มากกว่าประเทศพัฒนาแล้ว

IMF ถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักจากการดำเนินงานว่า ไม่เป็นไปตามหลักประชาธิปไตยและกำลังเผชิญวิกฤตในการสนับสนุนการค้าเสรี โดยมีการเรียกร้องให้ IMF ดำเนินงานที่เอื้อประโยชน์ให้ทุกประเทศอย่างเท่าเทียม เพราะเห็นว่าการดำเนินงานในลักษณะดังกล่าวของ IMF ขัดต่อหลักประชาธิปไตย และเน้นการเอื้อประโยชน์ต่อกลุ่มทุนในประเทศพัฒนาแล้ว ซึ่งจะซ้ำเติมความเหลื่อมล้ำระหว่างประเทศให้รุนแรงขึ้นในช่วงภาวะเศรษฐกิจโลกกำลังชะลอตัว อีกทั้ง ผอ. IMF ที่มาจากการเลือกตั้งมักถูกชี้หน้าโดยสหรัฐฯ และสหภาพยุโรป โดยสหรัฐฯ มีสิทธิใช้อำนาจยับยั้ง (Veto) แต่เพียงฝ่ายเดียว

องค์กรพัฒนาเอกชนกว่า 504 องค์กร ออกแถลงการณ์เมื่อ ต.ค.2563 เรียกร้อง IMF ให้ทบทวนเงื่อนไขการให้เงินกู้เพื่อช่วยเหลือประเทศต่าง ๆ จากผลกระทบของโรค COVID-19 ที่เน้นให้ประเทศที่ได้รับเงินกู้อำนาจนโยบายรัดเข็มขัด (Austerity) ในช่วงที่เศรษฐกิจฟื้นตัว เนื่องจากห่วงกังวลว่า นโยบายรัดเข็มขัดจะฉุดรั้งการฟื้นตัวของเศรษฐกิจและการจ้างงาน ไม่ได้ทำให้การฟื้นตัวของเศรษฐกิจดีขึ้น รวมถึงทำให้เกิดความยากจนและความเหลื่อมล้ำมากขึ้น เนื่องจากจะลดทอนการใช้จ่ายเพื่อการลงทุนด้านสาธารณสุข การคุ้มครองทางสังคม การศึกษา และเงินบำนาญบำนาญ ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนกลุ่มเปราะบางของสังคมได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง

ความสัมพันธ์กับไทย

ไทยสมัครเป็นสมาชิก IMF เมื่อ 3 พ.ค.2492 เป็นสมาชิกลำดับที่ 44 ไทยเคยได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจาก IMF ตามโครงการเงินกู้ Stand-by รวม 5 ครั้ง วงเงินรวม 4,431 ล้าน SDR (Special Drawing Right/ค่าเงินกลางของ IMF) โดยเมื่อปี 2521 กู้เงิน 45.25 ล้าน SDR ต่อมาในช่วงที่ไทยประสบปัญหาภาวะเศรษฐกิจตกต่ำหลังวิกฤตน้ำมันครั้งที่ 2 ระหว่างปี 2524-2529 ได้รับกู้เงิน 3 ครั้ง รวม 1,486 ล้าน SDR และเมื่อ ส.ค.2540 ไทยกู้เงิน 2,900 ล้าน SDR (วิกฤตต้มยำกุ้ง) อย่างไรก็ตาม ไทยสามารถชำระคืนเงินกู้จาก IMF ได้ทั้งหมดเมื่อ ก.ค.2546 ซึ่งเป็นการชำระคืนก่อนกำหนดถึง 2 ปี ทำให้ปัจจุบันไทยไม่มีภาระหนี้ค้างกับ IMF และถือเป็นการประกาศเอกราชทางเศรษฐกิจของไทย ทั้งนี้ ไทยได้รับการจัดสรรสิทธิพิเศษในการถอนเงิน หรือ SDRs จาก IMF เมื่อ ส.ค.2564 เป็นเงินทุนสำรองระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น 140,000 ล้านบาท ซึ่งไม่ใช่เงินให้เปล่า แต่มีต้นทุนด้านดอกเบี้ยที่ไทยต้องจ่าย